

9. téma

SVÁTOST BIŘMOVÁNÍ

Svátosti : křest - biřmování a eucharistie tvoří souhrn "svátostí uvedení do křesťanského života", tzv iniciační svátosti .

Kristus přislíbil příchod Ducha sv. ; tento přislíb uskutečnil nejprve v den velikonoce později v den Letnic. Od té doby apoštolové, udíleli nově pokřtěným skrze vzkládání rukou dar Ducha, určený k tomu, aby doplnil křestní milost.

Aby se lépe vyjádřil dar Ducha svatého, velmi brzy se přidávalo ke vzkládání rukou mazání vonným olejem (křížmem). Takové pomazání vysvětluje jméno "křesťan", jež znamená "pomazaný", a které pochází od jména samého Krista, kterého Bůh obdaril [pomazal] Duchem svatým" (Sk 10,38).

Tento obřad pomazání se užívá dodnes jak na Východě tak na Západě.

Dvě tradice: východní a západní

V prvních staletích bylo biřmování obvykle jedinou slavností se křtem, a tak s ním tvořilo, podle slov sv. Cypriána, "dvojitou svátost". Postupem času se množily, z různých příčin, křty dětí a to v kterékoliv roční době, A když vzrůstaly farnosti (venkovské), takže diecéze nabývala velkých rozměrů, nebylo už možné, aby biskup byl u všech křestních slavností. Na vzniklou situaci reagovala církev na Západě a na východě odlišným způsobem

Východ uchoval obě svátosti spojené, takže biřmování uděluje sám kněz i při křtu dítěte, ale musí použít olej (nazývaný „myrom“), který posvětil sám biskup. Toto se nazývá (myropomazanie). Tato praxe východních církví podtrhuje více jednotu mezi křtem a biřmováním.

Na západě katolická (římská) církev dávala přednost tomu,

aby biskupovi bylo vyhrazeno dovést křest k naplnění, a tak dochází k časovému rozdělení obou svátostí.

Při křtu malých dětí kněz uděluje pomazání olejem (křížmem) které může světit jenom biskup.

Biřmování je vyhrazeno biskupovi a uděluje až pozdějším věku.

Je-li křest udělován dospělému, je zpravidla je ihned biřmován.

Praxe latinské církve zase mnohem jasněji poukazuje na společenství nového křesťana s vlastním biskupem .

Biřmování je chápáno jako dovršení milosti křtu a upevnění ve víře : biřmování – (z lat. “confirmare” upevnit, posílit),

Znamení a obřad biřmování

Svátost biřmování se uděluje vkládáním rukou a pomazáním posvěceným olejem (křížmem)

udělovatel přitom říká : (biřmovací jméno) přijmi pečeť daru Ducha sv.

V biblické starodávné symbolice má pomazání velké bohatství významů: olej je znamením hojnosti a radosti, očišťuje (mazání před i po koupeli), dělá mrštným (mazání atletů a zápasníků); je znamením uzdravení, protože léčí pohmožděniný a rány a dává vyzařovat krásu, zdraví a síle.

Pomazání posvátným křížmem po křtu, při biřmování a kněžském svěcení, je znamením zasvěcení.

Tímto pomazáním dostává biřmovanec pečeť Ducha svatého.

Sám Kristus prohlašuje, že je označen pečeti svého Otce. I křesťan je označen pečeti: "Bůh si nás v Kristu pomazal. On nám také vtiskl svou pečeť a do srdce nám dal svého Ducha jako závdavek" (2 Tato pečeť Ducha svatého znamená, že naprosto patříme Kristu, a je příslibem božské ochrany ve velké eschatologické zkoušce.

Posvěcení posvátného křížma se koná na Zelený čtvrtek během dopoledne při tzv "křížmové" mši (missa chrismatis) svatý biskup posvětil posvátné oleje (křížmo, olej katechumenů a olej nemocných) pro celou svoji diecézi. Oleje se pak přes vikáře rozdělují do jednotlivých farností, kde se uchovávají ve zvláštních nádobkách.

Ve východních církvích pomazání křížmem se dělá po modlitbě epikleze, na důležité části těla: na čelo, na oči, na nos, na uši, na rty, na prsa, na záda, na ruce a na nohy; každé mazání se doprovází formulí: "Pečeť daru, kterým je Duch svatý". Políbení pokoje, kterým končí obřad svátosti znamená a vyjadřuje církevní společenství s biskupem a se všemi věřícími.

Slavnost biřmování – společné udílení – současná praxe

Biřmování se uděluje při mši sv.

biřmovanci (příp. jejich kmotři mají vyhrazená místa v kostele)

- představení biřmovanců po evangeliu duchovní správce představí biřmovance biskupovi (při větším počtu je

představuje společně(pokud jich je méně představování probíhá jmenovitě – biřmovanec při pronesení svého jména povstane)

- následuje kázání (homilie)

- následuje obnova křestních slibů

- vzkládání rukou – (při větším počtu bířmovanců společně) při tom se modlí :
Všemohoucí Bože, Otče našeho Pána Ježíše Krista, tys dal ve křtu těmto svým služebníkům odpuštění hříchů a život věčný. Sešli na ně svého Ducha Utěšitele: dej jim ducha moudrosti a rozumu, ducha rady a síly, ducha poznání a lásky, a naplň je duchem bázně před tebou. Skrze Krista, našeho Pána.
  - pomazání křížem bířmovanci přistupují se svými kmotry před biskupa,
    - kmotr stojí za bířmovancem a položí svou pravou ruku na pravé rameno bířmovance ;
    - bířmovanec předá bířmovací lístek duchovnímu správci farnosti, ten oznámí biskupovi bířmovací jméno,
    - biskup pak říká „ **(bířmovací jméno) přijmi pečeť daru Ducha sv. „**
a dělá při tom bířmovanci na čele kříž
(*je třeba zvolit vhodný účes a ženy by neměly mít pokrývku hlavy, klobouky , šátky*)
    - bířmovanec odpoví : „ **Amen.**“
  - pozdrav pokoje : biskup potom podává bířmovanci ruku a říká : **Pokoj tobě.**
bířmovanec už nic neříká a odchází s kmotrem na své místo
- (dříve se biskup při pozdravu pokoje dotýkal tváře bířmovance, podle různých výkladů se jednalo symbolický políček, který měl naznačit , že bířmovanec má být připraven a počítat s protivenstvím a obtížemi při obhajování a hlásání víry)

Účinky bířmování

- plně vylití Ducha svatého, jako kdysi bylo uděleno apoštolům v den
- přináší vzrůst a prohloubení křestní milosti:
- pevněji nás spojuje s Kristem;
rozmnožuje v nás dary Ducha svatého;
- dokonaleji nás spojuje s církví
- poskytuje "zvláštní sílu Ducha svatého", abychom "šířili a bránili víru jako opravdoví Kristovi svědkové", abychom "statečně vyznávali Kristovo jméno" a abychom se nikdy nestyděli za svůj kříž.

Bířmování (stejně jako křest a svátost kněžství) se uděluje pouze **jedenkrát za život** (neopakovatelná svátost) Vtiskuje totiž do duše nezrušitelné duchovní znamení, "charakter".

Kdo může přijmout tuto svátost?

Svátost bířmování může a má přijmout každý pokřtěný, který ji dosud nepřijal. Od té chvíle, co křest, bířmování a eucharistie tvoří jediný celek, z toho vyplývá, že "věřící jsou zavázáni přijmout včas tuto svátost"; bez bířmování a eucharistie je totiž svátost křtu jistě platná a účinná, ale uvedení do křesťanského života zůstane nedokončené.

Latinská tradice označuje za výchozí bod pro přijetí bířmování "věk, kdy člověk začíná rozlišovat" /teoreticky 7 – 8 let/ . Nicméně kdyby byly děti v nebezpečí smrti, mají být bířmovány, i když ještě nedosáhly tohoto věku. Biskupské konference mají právo stanovit věk bířmovanců (u nás asi 14 let / Někdy se mluví o bířmování jako o "svátosti křesťanské dospělosti" , nesmí se směřovat dospělost víry s dospělostí.

Bířmovanci podle možnosti ať stojí po boku kmotr, jehož úkolem je starat se, aby si bířmovanec vedl jako pravý svědek Kristův a věrně plnil povinnosti vyplývající z této svátosti.

Aby někdo mohl být kmotrem, musí splnit podmínky, o nichž je v předpisu kán.
Je vhodné, aby jako kmotr byl přijat ten, který tuto funkci vzal na sebe již při křtu.

Udělovatel svátosti bířmování

Řádným udělovatel bířmování je biskup.

Diecézní biskup je povinen udělovat bířmování osobně nebo se postarat o to, aby je udělil jiný biskup(pomocní biskupové. Vyžaduje-li to nutnost, může jednomu nebo několika určeným kněžím udělit oprávnění bířmovat (generální vikář, biskupští vikáři, kanovníci).

Bířmovat může i kněz :

- pokud je zvlášť pověřen biskupem a křtí dospělou osobu
- farář (v nutnosti i každý kněz) může udělit bířmování osobám, které jsou v nebezpečí smrti

Důkaz o udělení bířmování

(CIC – Kodex iuris canonici) Jména bířmovanců se zmínkou o udělovateli bířmování, rodičích, kmotrech, místu a dnu udělení nechť se zapíše do knihy bířmovanců diecézní kurie nebo, kde to tak předepsala biskupská konference nebo diecézní biskup, do knihy uchovávané ve farním archivu. Farář musí informovat o uděleném bířmování faráře místa křtu, aby tento mohl učinit záznam v knize pokřtěných dle kán. 535 § 2